

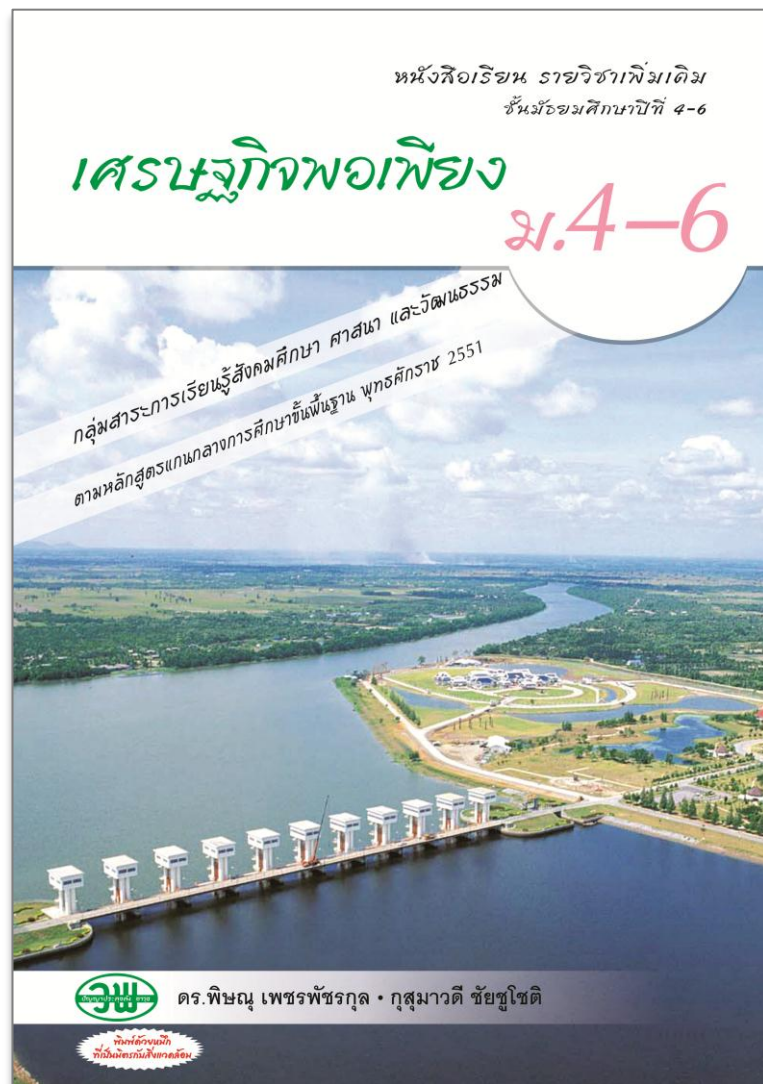
เอกสารเสริม

สำหรับใช้คู่กับ

หนังสือเรียน รายวิชาเพิ่มเติม เศรษฐกิจพอเพียง ม. 4-6

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ของบริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด มุ่งมั่นที่จะร่วมพัฒนาการศึกษาของชาติให้เจริญก้าวหน้าด้วยการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ สำหรับให้ครูและนักเรียนใช้ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสื่อการเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ของสำนักพิมพ์ได้รับความเชื่อถือมาเป็นเวลานาน

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงข้อมูลข่าวสารเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ข้อมูลในสื่อการเรียนรู้บางเรื่องที่เคยแพร่ไปแล้วได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หากครูและนักเรียนนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน ก็จะต้องศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมให้เป็นปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์สูงสุดและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน สำนักพิมพ์จึงได้จัดทำ **“เอกสารเสริม”** ข้อมูลความรู้ที่เป็นปัจจุบัน สำหรับให้ครูและนักเรียนได้นำไปใช้

เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาช้านาน ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลัง ก็ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นวิกฤต และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

● วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ¹

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ประเทศไทยต้องประสบกับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมไทยในวงกว้าง ตั้งแต่ธุรกิจขนาดใหญ่จนถึงประชาชนในชนบท อันมีสาเหตุมาจากการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมที่ขาดประสิทธิภาพ มีการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ ตลอดจนมีการเก็งกำไรค่าเงินบาทและมีการไหลออกของเงินทุนระยะสั้นอย่างรวดเร็ว ระบบการเงินและเศรษฐกิจของประเทศจึงขาดเสถียรภาพและเข้าสู่ภาวะวิกฤตในที่สุด กล่าวคือ เศรษฐกิจหดตัวอย่างรุนแรงใน พ.ศ. 2541 ทำให้เกิดปัญหาสังคม ทั้งการว่างงานและคนยากจนที่เพิ่มจำนวนมาก จนทำให้คนไทยทุกภาคส่วนของประเทศเกิดความตื่นตระหนกต่อภาวะดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจเช่นนี้นับเป็นโอกาสดีที่ทำให้คนไทยตระหนักถึงความเป็นจริงเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจเสรีภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และได้เห็นความจริงที่ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ผ่านมาเป็นการพัฒนาแบบไม่ยั่งยืน และเป็นการพัฒนาแบบฟองสบู่ ทำให้การดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศต้องตกอยู่ใต้อำนาจการกำกับและการควบคุมของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF (International Monetary Fund)²

ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ ประเทศไทยจำเป็นต้องแสวงหามาตรการแก้ไขปัญหาเพื่อความอยู่รอดของประเทศ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแนวพระราชดำริเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง แก่คนไทย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต แนวพระราชดำรินี้เน้นการพึ่งตนเองเป็นหลัก โดยมีจุดเริ่มต้นที่การฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมความสามัคคี

¹โครงการสาธิตนันทนาการสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. *สาธิตนันทนาการไทย ฉบับเฉลิมพระเกียรติในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2550.

²กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund-IMF) เป็นทบวงชำนาญพิเศษของสหประชาชาติ ก่อตั้งขึ้นจากการเจรจาของฝ่ายพันธมิตรในระหว่างวันที่ 1-22 กรกฎาคม พ.ศ. 2487 มีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลเสถียรภาพของระบบการเงินระหว่างประเทศ เริ่มดำเนินการเมื่อ พ.ศ. 2489 สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงวอชิงตัน ดี.ซี. สหรัฐอเมริกา

ของชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุข นอกจากนี้ ด้วยเหตุที่ความพอเพียงเป็นแนวคิดพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย เศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตแบบดั้งเดิมของไทยก่อนที่จะถูกระบบทุนนิยมทำลาย การนำแนวคิดเศรษฐกิจแบบพอเพียงกลับมาสู่สังคมไทยอันจะทำให้ชนบทไทยสามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง และเป็นพื้นฐานสำคัญของเศรษฐกิจไทย ก่อนที่ประเทศไทยจะก้าวต่อไปข้างหน้าอีกครั้งหนึ่ง ดังที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มีกระแสพระราชดำริถึงความสำคัญว่า ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องถอยหลังเพื่อที่จะก้าวหน้าต่อไป เศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นพื้นฐานที่แข็งแกร่งในการทำให้ประเทศไทยพ้นจากสภาวะเศรษฐกิจแบบฟองสบู่¹ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีกหลังผ่านวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจแล้ว ซึ่งเมื่อถึงเวลานั้น หากเศรษฐกิจชุมชนไม่เข้มแข็ง ประเทศไทยก็ต้องเข้าสู่สภาพเดิม คือ เกิดภาวะฟองสบู่แตก ดังนั้น การเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นเศรษฐกิจแบบพอเพียงจะช่วยให้ประเทศรอดพ้นจากความหายนะทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต เพราะเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งจะสามารถต้านทานต่อผลกระทบจากระบบเศรษฐกิจระดับชาติ รวมทั้งวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจจากโลกภายนอกได้

แนวพระราชดำริเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร จึงเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของไทยเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีพระราชดำริว่า การที่ประเทศไทยมีโครงการต่าง ๆ และโรงงานเกิดขึ้นมาก เพราะต้องการมุ่งสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ จนกระทั่งคนเขานิยามว่าประเทศไทยเป็นเสือตัวเล็ก ๆ และเป็นเสือตัวโตขึ้น เราไปเห่อว่าจะเป็นเสือ โดยทรงเห็นว่า การเป็นเสือนั้นมันไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เราพออยู่พอกิน และมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกิน หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ มีพอกินเพียงกับตัวเอง

¹เศรษฐกิจฟองสบู่ (bubble economy) คือ สภาพการณ์ที่ราคาสินค้าต่าง ๆ สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากการเก็งกำไรอสังหาริมทรัพย์ในตลาดอสังหาริมทรัพย์และตลาดหุ้น เนื่องจากคาดว่าเศรษฐกิจจะเติบโตอย่างรวดเร็วจึงจะทำให้ราคาอสังหาริมทรัพย์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงระยะหนึ่ง เกิดเป็นภาพลวงทางการเงินจึงทำให้เกิดการเก็งกำไรในตลาดสินค้านั้น ๆ ตามมาด้วย เมื่อความเจริญเติบโตในภาคเศรษฐกิจแท้จริงไม่สัมพันธ์กับระดับราคาที่สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในที่สุดราคาอสังหาริมทรัพย์ที่ขึ้นไปอย่างรวดเร็วแบบฟองสบู่จะอยู่ไม่ได้ จึงเกิดปรากฏการณ์ที่เรียกว่า ฟองสบู่แตก เศรษฐกิจก็จะหดตัวลงมาอย่างรวดเร็ว

● ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงคุณลักษณะ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

1. **มีความพอประมาณ** คือ ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

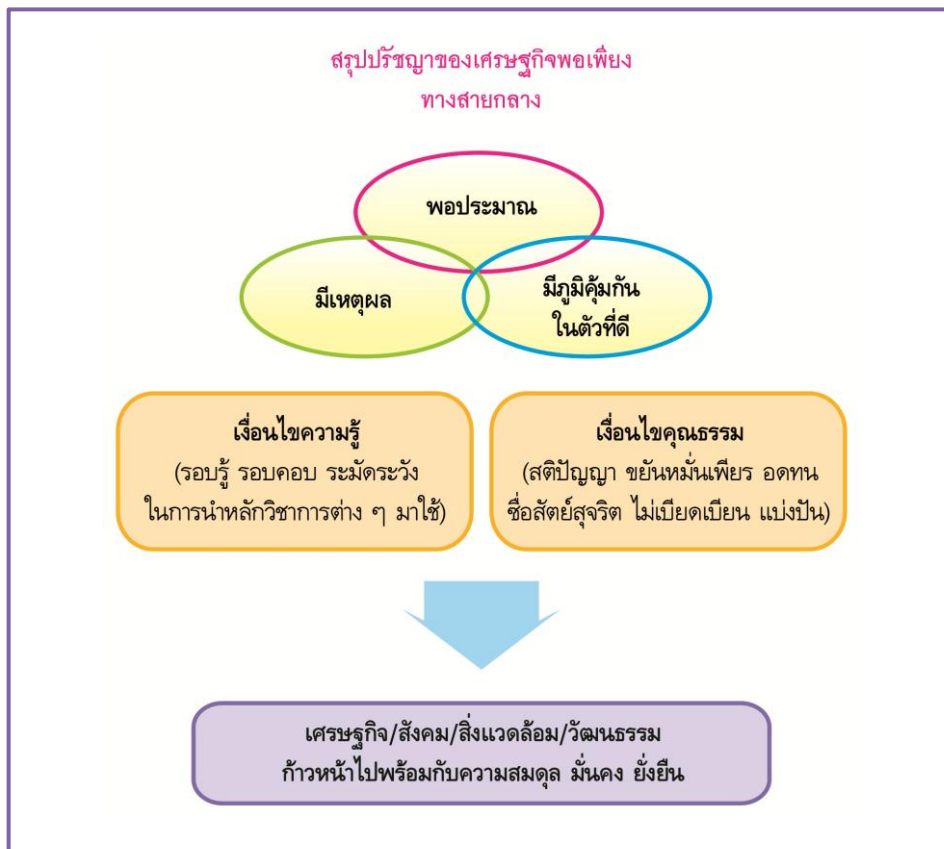
2. **มีเหตุผล** คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3. **มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี** คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

นอกจากเศรษฐกิจพอเพียงจะมีคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการดังที่กล่าวมาแล้ว ยังมีเงื่อนไขที่สำคัญอีก 2 ประการ คือ

1. **มีความรู้** คือ มีความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการนำความรู้และวิทยาการต่าง ๆ มาใช้

2. **มีคุณธรรม** คือ มีความตระหนัก มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

● หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

บรมนาถบพิตร

การทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงยึดการดำเนินงานในลักษณะทางสายกลางที่สอดคล้องกับสิ่งที่อยู่รอบตัวและสามารถปฏิบัติได้จริง ทรงมีความละเอียดรอบคอบและทรงคิดค้นหาแนวทางเพื่อมุ่งสู่ประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุด มีคุณค่า และควรยึดเป็นแบบอย่างในการเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท เพื่อให้บังเกิดผลต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติตลอดไป

หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ	ใช้ธรรมชาติ ช่วยธรรมชาติ
ระเบิดจากข้างใน	ใช้ธรรมชาติปราบธรรมชาติ
แก้ปัญหาที่จุดเล็ก	ปลูกป่าในใจคน
ทำตามลำดับขั้น	ขาดทุนคือกำไร
ภูมิสังคม	การพึ่งตนเอง
องค์รวม	พออยู่พอกิน
ไม่ติดตำรา	เศรษฐกิจพอเพียง
ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด	ความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อกัน
ทำให้ง่าย	ทำงานอย่างมีความสุข
การมีส่วนร่วม	ความเพียร: พระมหาชนก
ประโยชน์ส่วนรวม	รู้ รัก สามัคคี
บริการรวมที่จุดเดียว	

● โครงการพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

บรมนาถบพิตร

โครงการพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่มีอยู่เป็นจำนวนมากนั้น มีหลักการสำคัญหลายประการที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ดังนี้¹

1. **เน้นการแก้ปัญหาเร่งด่วนเฉพาะหน้า** พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงเน้นเสมอว่า โครงการของพระองค์นั้นส่วนใหญ่เป็นโครงการที่มุ่งช่วยเหลือแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่ประชาชนกำลังประสบอยู่ หรือเป็นปัญหาในส่วนที่กำลังเกิดขึ้น สร้างความเดือดร้อนต่อเกษตรกรต้องรีบทำการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อให้เกษตรกรสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ และค่อยหาทางเรียนรู้แก้ไขปัญหานั้น ๆ ตามมา โดยทรงจัดลำดับว่า ปัญหาใดควรรับดำเนินการก่อนหรือหลัง ทรงเน้นการมีขั้นตอนในการแก้ปัญหา เพราะไม่สามารถแก้ไขปัญหทั้งหมดที่มีอยู่ได้ในเวลาเดียวกัน

2. **เน้นการพัฒนาต้องเป็นไปตามขั้นตอน ตามลำดับความจำเป็น และประหยัด** พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงเน้นการพัฒนาที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนในลักษณะการพึ่งพาตนเอง ทรงใช้คำว่า ระเบิดจากข้างใน คือ จะต้องเร่งช่วยให้ชุมชนหรือหมู่บ้านมีความพร้อมเข้มแข็งเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก พระองค์มีพระราชประสงค์ที่จะช่วยเหลือเกษตรกรและชุมชนเล็ก ๆ ให้สามารถดำรงอยู่ได้เป็นหลัก แล้วจึงค่อยขยายพื้นที่การพัฒนาออกกว้างขวางขึ้น ไม่เป็นการสร้างความมั่งคั่งอย่างฉาบฉวยภายใต้ความเสี่ยงและความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้น ได้ทุกเมื่อนั้นคือ โครงการพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริที่เป็นลำดับการพัฒนาจากเล็กไปหาใหญ่

3. **เน้นการพึ่งตนเอง** พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงเน้นการพัฒนาที่ให้ประชาชนหรือเกษตรกรสามารถอยู่ได้ในสังคมตามสภาพที่แท้จริงและสามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด การหาทางช่วยเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ให้สามารถช่วยตนเองให้ได้ จึงต้องคำนึงถึงสภาพปัญหา ความจริงและความจำเป็นของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ที่ปรากฏอยู่เป็นสำคัญ ยิ่งกว่าการพยายามในการบรรลุถึงเป้าหมายอื่น ๆ ที่วางไว้ เพราะทรงตระหนักว่า การที่เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น นับเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจในภาคเกษตรกรรม รวมทั้งการพัฒนาสังคมในส่วนรวมอีกด้วย

4. **เน้นการส่งเสริมความรู้และเทคโนโลยีการสมัยใหม่ที่เหมาะสม** พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงเล็งเห็นความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างสิ่งที่ยังขาดแคลนและเป็นความต้องการของเกษตรกร คือ ความรู้และเทคโนโลยีการสมัยใหม่ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ๆ ภายใต้สภาพของไร่นา พื้นที่ชนบท และตัวเกษตรกรเอง พระองค์ทรงเน้นถึงความจำเป็นที่ต้องสร้างให้มีตัวอย่างแห่งความสำเร็จในการจัดทำเทคโนโลยีที่เหมาะสมในลักษณะของพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต

¹โครงการสาธิตนุรักษ์ไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, สารานุกรมไทย ฉบับเฉลิมพระเกียรติในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี, กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2550.

● ภาวะเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อในปีที่ผ่านมา

ภาวะเศรษฐกิจ

ภาวะเศรษฐกิจของไทยในสามไตรมาสแรกของปี 2561 ขยายตัวลดลงตามการชะลอตัวของอุปสงค์ภาคต่างประเทศ ในขณะที่อุปสงค์ในประเทศปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่อง โดยปัจจัยสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจไทย ได้แก่ การใช้จ่ายภาคครัวเรือนยังมีแนวโน้มขยายตัวในเกณฑ์ดี การปรับตัวดีขึ้นของการลงทุนตามแนวโน้มการเร่งตัวขึ้นของการลงทุนภาครัฐ และการลงทุนภาคเอกชนขยายตัวต่อเนื่อง การเพิ่มขึ้นของแรงขับเคลื่อนจากภาคการท่องเที่ยว การส่งออกยังมีแนวโน้มขยายตัวในเกณฑ์ดี และการเปลี่ยนแปลงทิศทางการค้า การผลิต และการลงทุนระหว่างประเทศ ส่วนปัจจัยเสี่ยง ได้แก่ ระบบเศรษฐกิจและการเงินโลกยังมีความเสี่ยงต่อความผันผวนและขยายตัวต่ำกว่าการคาดการณ์ รวมถึงมาตรการกีดกันทางการค้าอาจเพิ่มขึ้น ความล่าช้าในการฟื้นตัวของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เกิดจากเศรษฐกิจจีนชะลอตัว และการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกที่เร็วกว่าปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

1. ภาคเกษตร ภาพรวมรายได้ของเกษตรกร วัตถุประสงค์นี้รายได้เกษตรกรในเดือนธันวาคม 2561 เพิ่มขึ้นจากเดือนธันวาคม 2560 เป็นผลมาจากดัชนีผลผลิตปรับตัวเพิ่มขึ้น โดยสินค้าสำคัญที่มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวเปลือกเจ้าหน้าปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา และกุ้งขาวแวนนาไม และสินค้าสำคัญที่มีราคาลดลง ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไก่เนื้อ

การเปลี่ยนแปลงดัชนีเศรษฐกิจการเกษตร (%YoY)

รายการ	2560	2560		2561				2562
		ครึ่งปีแรก	ครึ่งปีหลัง	ครึ่งปีแรก	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	ธันวาคม	มกราคม (p)
รายได้เกษตรกร	4.04	17.23	-4.69	1.78	-1.74	-1.24	1.45	1.88
ผลผลิตสินค้าเกษตร	7.01	11.27	3.95	12.17	1.30	-0.06	3.12	3.29
ราคาสินค้าเกษตร	-2.78	4.42	-9.65	-8.90	-3.00	-1.17	-1.62	-1.36

หมายเหตุ: รายได้เกษตรกรไม่ได้รวมเงินจ่ายโอนจากภาครัฐ ได้แก่ โครงการรับจำนำข้าว เงินช่วยเหลือชาวนา และเงินชดเชย

ต้นทุนการผลิตแก่เกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ

%YoY คือ เปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา, P = ข้อมูลในปีล่าสุดเป็นข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2. ภาคอุตสาหกรรม การผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวลดลง เนื่องจากการชะลอตัวของการผลิตรถยนต์และการลดลงของการผลิตอุตสาหกรรมการผลิตบางรายการ โดยดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการผลิตเพื่อการส่งออกร้อยละ 30-60 ชะลอตัวลงตามการผลิตรถยนต์ ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมกลุ่มการผลิตเพื่อส่งออก (สัดส่วนส่งออกมากกว่าร้อยละ 60) ขยายตัวต่อเนื่อง ส่วนดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมกลุ่มการผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ (สัดส่วนส่งออกน้อยกว่าร้อยละ 30) ปรับตัวลดลงตามการผลิตสุราและยาสูบ

โดยในภาพรวมการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมในสามไตรมาสแรกของปี 2561 ชะลอตัวลงจากสองไตรมาสแรกตามการชะลอตัวลงของอุตสาหกรรมการผลิตที่สำคัญ เช่น การผลิตยานยนต์ การผลิตยางล้อและยางใน การผลิตผลิตภัณฑ์ยาง อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่เหลือของปี 2561 ควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนการขยายตัวด้านการลงทุนภาคเอกชน การสนับสนุนภาคการส่งออกให้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง การขับเคลื่อนโครงการลงทุนของภาครัฐทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง และการเตรียมความพร้อมด้านกำลังแรงงานและคุณภาพแรงงานเพื่อรองรับการขยายตัวของภาคการผลิตต่อไป

3. ภาคบริการ ภาคบริการในไตรมาสที่ 3 ขยายตัวลดลงจากสองไตรมาสแรกของปี 2561 ตามการชะลอตัวลงของจำนวนและรายรับจากการท่องเที่ยวจีน รัสเซีย และยุโรป แต่ก็มีนักท่องเที่ยวมาเลเซียฮ่องกง ไต้หวัน และเวียดนามเพิ่มขึ้น ทำให้ 9 เดือนของปี 2561 ธุรกิจโรงแรมและภัตตาคารขยายตัวเพิ่มขึ้นจาก 9 เดือนของปี 2560 รวมถึงบริการโทรคมนาคมมีการขยายตัวเร่งขึ้น สอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของผลประกอบการของผู้ให้บริการโทรคมนาคม

อัตราเงินเฟ้อ

ในปี 2561 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปปรับลดลงตามราคาพลังงานเป็นสำคัญ ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานปรับลดลงจากผลของการขึ้นภาษีสรรพสามิตยาสูบและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในปีก่อนได้หมดลง

อัตราเงินเฟ้อทั่วไป ในช่วง 2 เดือนแรกของไตรมาสที่ 4 ปี 2561 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.09 ลดลงจากไตรมาสก่อนที่ร้อยละ 1.47 เนื่องจากราคาพลังงานขยายตัวชะลอตัวลงตามการปรับลดลงของราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศ สอดคล้องกับทิศทางราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ขณะที่ราคาอาหารสดหดตัวน้อยลงเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนตามราคาเนื้อสัตว์และไข่ที่ทยอยปรับสูงขึ้น เนื่องจากปัญหาอุปทานส่วนเกินเริ่มคลี่คลาย

อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน ในช่วง 2 เดือนแรกของไตรมาสที่ 4 ปี 2561 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 0.72 ลดลงจากไตรมาสก่อนที่ร้อยละ 0.78 โดยอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานกลุ่มอาหารปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากราคาอาหารสำเร็จรูปที่ขยายตัวสูงขึ้น โดยเฉพาะราคาอาหารบริโภคนอกบ้าน ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานกลุ่มที่ไม่ใช่อาหารปรับลดลง เนื่องจากผลของการขึ้นภาษีสรรพสามิตยาสูบและเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในปีก่อนได้หมดลง สำหรับราคาสินค้ากลุ่มอื่น ๆ ทยอยปรับเพิ่มขึ้นอย่างช้า ๆ ตามแรงกดดันด้านอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ประกอบกับปัจจัยเชิงโครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงไป

สำหรับเงินเพื่อคาดการณ์ในระยะสั้น (1 ปี ข้างหน้า) จากผลการสำรวจผู้ประกอบการและผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐกิจโดยภาพรวมใกล้เคียงกับไตรมาสก่อน

● แนวโน้มเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อ

คณะกรรมการนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย ประเมินว่าเศรษฐกิจไทยในระยะข้างหน้ามีแนวโน้มขยายตัวชะลอตัว โดยคาดว่าเศรษฐกิจในปี 2561 และปี 2562 จะขยายตัวที่ร้อยละ 4.2 และ 4.0 ตามลำดับ โดยแรงส่งจากอุปสงค์ต่างประเทศชะลอตัวตามปริมาณการส่งออกสินค้าและบริการที่มีแนวโน้มขยายตัวต่ำกว่าที่เคยประเมินไว้ สอดคล้องกับปริมาณการค้าโลกและเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าที่ขยายตัวชะลอตัวลง ขณะที่อุปสงค์ในประเทศยังคงเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญ โดยเฉพาะการบริโภคที่ภาคเอกชนที่ขยายตัวดีต่อเนื่อง สำหรับประมาณการอัตราเงินเฟ้อใกล้เคียงที่ประมาณการไว้เดิม โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยจากราคาน้ำมันดิบที่ลดลง

สรุปผลประมาณการ

ร้อยละต่อปี	2560*	2561	2562
อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ	3.9	4.2 (4.4)	4.0 (4.2)
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป	0.7	1.1 (1.1)	1.0 (1.1)
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน	0.6	0.7 (0.7)	0.9 (0.8)

หมายเหตุ * ข้อมูลจริง

() รายงานนโยบายการเงิน กันยายน 2561

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงพาณิชย์ และประมาณการโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

ในการประมาณการแนวโน้มเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อของไทยที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้พิจารณาข้อสมมุติที่ใช้ประกอบการประมาณการ ตลอดจนความเสี่ยงทุกด้านอย่างรอบคอบ ดังนี้¹

ข้อสมมุติประกอบการประมาณการ

ข้อสมมุติประกอบการประมาณการเศรษฐกิจและแนวโน้มเงินเฟ้อ สรุปได้ดังนี้

1. เศรษฐกิจประเทศคู่ค้า ขยายตัวชะลอตัวตลอดช่วงประมาณการ จากข้อมูลเศรษฐกิจของหลายประเทศในไตรมาสที่ 3 ปี 2561 ขยายตัวต่ำกว่าที่ประเมินไว้ อุปสงค์ในประเทศที่มีแนวโน้มปรับลดลง และการส่งออกที่มีแนวโน้มชะลอตัวหลังจากที่เร่งส่งออกในช่วงปลายปี 2561 ก่อนที่มาตรการภาษีของ

¹ คณะกรรมการนโยบายการเงิน, ธนาคารแห่งประเทศไทย, รายงานนโยบายการเงิน ธันวาคม 2561 [ออนไลน์], 2561. แหล่งที่มา: <https://www.bot.or.th> [11 กุมภาพันธ์ 2562]

สหรัฐอเมริกาจะมีผลบังคับใช้เต็มพิกัดที่ประกาศไว้ รวมทั้งผลกระทบจากมาตรการกีดกันทางการค้าของสหรัฐอเมริกาต่อปริมาณการค้าโลกและเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า

2. อัตราดอกเบี้ยนโยบายของสหรัฐอเมริกา คงทิศทางตามที่ประเมินไว้เดิม โดยประเมินว่า ธนาคารกลางสหรัฐอเมริกาปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายรวม 4 ครั้ง ในปี 2561 และคาดว่าจะปรับขึ้นอีก 2 ครั้งในปี 2562 รวมทั้งจะทยอยปรับลดขนาดงบดุลตามขั้นตอนที่ประกาศไว้

3. ค่าเงินภูมิภาค (ไม่รวมจีน) ปรับอ่อนค่าลงตลอดช่วงประมาณการตามข้อมูลค่าเงินภูมิภาคในช่วงไตรมาสที่ 4 ซึ่งอ่อนค่ากว่าคาดจากผลกระทบของวิกฤตค่าเงินในกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ บางประเทศที่มีมากกว่าที่ประเมินไว้ ทั้งนี้ ค่าเงินภูมิภาคมีทิศทางทยอยแข็งค่าขึ้นอย่างช้า ๆ ในระยะต่อไป ตามปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาค

4. ราคาน้ำมันดิบดูไบ ปรับลดลงตลอดช่วงประมาณการตามแนวโน้มเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว และแนวโน้มอุปทานน้ำมันดิบที่ปรับเพิ่มขึ้น หลังจากสหรัฐอเมริกายกเว้นการบังคับใช้มาตรการคว่ำบาตรการส่งออกน้ำมันจากอิหร่านบางส่วนเป็นเวลา 6 เดือนให้แก่ผู้นำเข้าน้ำมันจากอิหร่าน 8 ประเทศสำคัญ อาทิ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย

5. รายได้เกษตรกร ปรับลดลงตลอดช่วงประมาณการตามปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรที่มีแนวโน้มลดลงจากภัยแล้ง โดยเฉพาะข้าวนาปีและอ้อย ส่วนราคาสินค้าเกษตรในบางหมวดสินค้ามีแนวโน้มปรับลดลง อาทิ ราคายางพารา ปาล์มน้ำมัน ตามอุปทานในตลาดโลกที่เพิ่มขึ้น

6. การใช้จ่ายภาครัฐ ณ ราคาประจำปี ปรับลดลงตลอดช่วงประมาณการตามรายจ่ายเพื่อการลงทุนเป็นสำคัญ โดยการลงทุนของรัฐบาลกลางปรับลดลงเนื่องจากความล่าช้าของการก่อสร้างมอเตอร์เวย์สายบางใหญ่-กาญจนบุรี จากปัญหาการอนุมัติค่าเวนคืนที่ดิน รวมถึงความล่าช้าในการจัดทำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐชะลอการก่อหนี้ผูกพันในบางโครงการ ส่วนการลงทุนของรัฐบาลกิจปรับลดลงตามการเลื่อนการลงทุนโครงการรถไฟทางคู่ระยะที่ 2 ที่อยู่ระหว่างการทบทวนลำดับความสำคัญของโครงการ ขณะที่การอุปโภคภาครัฐมีแนวโน้มใกล้เคียงเดิม

ประมาณการทางเศรษฐกิจ

จากข้อสมมุติประกอบการประมาณการสามารถสรุปรายละเอียดประมาณการทางเศรษฐกิจได้ดังนี้

1. การส่งออกสินค้าและบริการ มูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยในปี 2561 และ 2562 มีแนวโน้มขยายตัวต่ำ โดยเป็นผลจากราคาสินค้าส่งออกที่มีแนวโน้มปรับลดลงตามราคาน้ำมันดิบและแนวโน้มปริมาณการส่งออกที่ลดลง ทั้งนี้ การส่งออกที่ลดลงเป็นผลจากปัจจัยชั่วคราวจากภัยธรรมชาติในญี่ปุ่น ฮังการี และฟิลิปปินส์ รวมทั้งมาตรการกีดกันทางการค้าของสหรัฐอเมริกา และอุปสงค์จากประเทศคู่ค้าที่มีแนวโน้มชะลอตัวตามภาวะเศรษฐกิจในหลายประเทศ ส่วนการส่งออกบริการโดยรวมขยายตัวต่ำกว่าที่ประเมินไว้ตามรายรับภาคการท่องเที่ยวที่ต่ำกว่าคาด ซึ่งเป็นผลจากทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศและค่าใช้จ่ายต่อคนที่มีแนวโน้มปรับลดลง

2. การบริโภคภาคเอกชน การบริโภคภาคเอกชนมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องในเกือบทุกหมวดสินค้า โดยเฉพาะหมวดสินค้าคงทนและสินค้ากึ่งคงทนที่ขยายตัวเร่งขึ้น โดยเฉพาะยอดขายรถยนต์ที่ขยายตัวดี ส่วนหนึ่งจากผลของมาตรการรถยนต์คันแรกที่ต้องถือครอง 5 ปีทยอยหมดลง รวมทั้งได้รับแรงสนับสนุนจากรายได้ครัวเรือนนอกภาคเกษตรที่ขยายตัวและกระจายตัวมากขึ้น และการจ้างงานที่มีแนวโน้มปรับเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในหลายภาคเศรษฐกิจหลัก รวมถึงนโยบายภาครัฐที่ออกมาเพิ่มเติมเพื่อช่วยสนับสนุนการบริโภคของครัวเรือน เช่น โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

การบริโภคภาคเอกชนมีแนวโน้มชะลอตัวบ้างในระยะต่อไปจากผลของฐานที่สูงในปี 2561 ของหมวดสินค้าคงทน รายได้เกษตรกรที่มีแนวโน้มชะลอตัวตามทิศทางราคาสินค้าเกษตร และรายได้ของแรงงานบางส่วนที่มีแนวโน้มชะลอตัวตามทิศทางการส่งออกสินค้าและบริการ นอกจากนี้ หนี้ครัวเรือนที่ยังอยู่ในระดับสูงส่งผลให้ครัวเรือนจำเป็นต้องนำรายได้บางส่วนไปชำระหนี้ รวมทั้งแนวโน้มการใช้เครื่องจักรทดแทนแรงงานในกระบวนการผลิตและอัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำทำให้ผู้ประกอบการไม่จำเป็นต้องเพิ่มค่าจ้างมากนัก ส่งผลให้รายได้เฉลี่ยของแรงงานไทยยังอยู่ในระดับต่ำและเป็นปัจจัยที่ทำให้กำลังซื้อขยายตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปในระยะต่อไป

3. การใช้จ่ายภาครัฐ การใช้จ่ายภาครัฐมีแนวโน้มต่ำกว่าที่เคยประเมินไว้เดิมจากการลงทุนภาครัฐที่มีแนวโน้มล่าช้าของรัฐบาลกลางและรัฐวิสาหกิจ โดยการลงทุนของรัฐบาลกลางปรับลดลง ส่วนหนึ่งเนื่องจากโครงการมอเตอร์เวย์สายบางใหญ่-กาญจนบุรี ประสบปัญหาความล่าช้าในการอนุมัติค่าเวนคืนที่ดิน รวมถึงความล่าช้าในการจัดทำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐชะลอการก่อหนี้ผูกพันในบางโครงการเพื่อปรับแผนให้สอดคล้องกัน สำหรับการลงทุนของรัฐวิสาหกิจปรับลดลงจากการเลื่อนการลงทุนโครงการรถไฟทางคู่ระยะที่ 2 ของการรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.) เพื่อทบทวนลำดับความสำคัญของโครงการ แม้จะมีการปรับเพิ่มรายจ่ายลงทุนในปี 2563 ตามโครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ 3 ของการทำเรือแห่งประเทศไทย (กทท.) สำหรับการอุปโภคภาครัฐมีแนวโน้มขยายตัวใกล้เคียงเดิม

4. การลงทุนภาคเอกชน การลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มขยายตัวใกล้เคียงเดิม แต่มีแนวโน้มปรับดีขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปจากการลงทุนในหมวดเครื่องจักรและอุปกรณ์เป็นสำคัญ โดยมีแรงสนับสนุนจากการเพิ่มประสิทธิภาพและการขยายกำลังการผลิต รวมถึงการย้ายฐานการผลิตมาไทย ซึ่งช่วยชดเชยแนวโน้มการลงทุนที่ชะลอตัวจากความกังวลของนักลงทุนต่อมาตรการกีดกันทางการค้าของสหรัฐอเมริกา และความล่าช้าของโครงการลงทุนภาครัฐ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยสนับสนุนเพิ่มเติมจากมาตรการพิเศษของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) เพื่อกระตุ้นการลงทุนจากต่างประเทศ และโครงการร่วมลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชนในโครงสร้างพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก เช่น โครงการรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน อย่างไรก็ดี ต้องติดตามความคืบหน้าของโครงการลงทุนต่าง ๆ ในระยะต่อไป

ประมาณการอัตราเงินเฟ้อ

ประมาณการอัตราเงินเฟ้อใกล้เคียงกับที่ประเมินไว้เดิม ในระยะต่อไปอัตราเงินเฟ้อทั่วไปมีแนวโน้มลดลงจากที่ประเมินไว้ในรายงานนโยบายการเงินฉบับก่อนจากราคาน้ำมันดิบที่ลดลง แม้จะถูกชดเชยด้วยผลจากค่าไฟฟ้าผันแปรที่จะปรับเพิ่มขึ้น อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานมีแนวโน้มเพิ่มบ้างเล็กน้อยจากการปรับเพิ่มอัตราค่าโดยสารรถประจำทางโดยคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง และแรงกดดันเงินเฟ้อด้านอุปสงค์ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างช้า ๆ ซึ่งส่วนหนึ่งสะท้อนจากช่องว่างการผลิตที่จะทยอยปิดในระยะต่อไป

คณะกรรมการนโยบายการเงินจึงประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไปปี 2561 และ 2562 ที่ร้อยละ 1.1 และ 1.0 ตามลำดับ และประมาณการอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานปี 2561 และ 2562 ที่ร้อยละ 0.7 และ 0.9 ตามลำดับ

ความเสี่ยงประมาณการเศรษฐกิจและประมาณการอัตราเงินเฟ้อ

คณะกรรมการนโยบายการเงินประเมินว่า ความเสี่ยงที่ประมาณการเศรษฐกิจและประมาณการอัตราเงินเฟ้อจะต่ำกว่าการณีสถานมีมากขึ้นจากรายงานนโยบายการเงินฉบับก่อน ตามความเสี่ยงด้านต่างประเทศเป็นสำคัญ เนื่องจากความเสี่ยงที่สหราชอาณาจักรอาจออกจากสหภาพยุโรปโดยไม่มีข้อตกลงมีมากขึ้น

โอกาสที่เศรษฐกิจไทยอาจขยายตัวต่ำกว่าการณีสถาน มาจาก

1. ผลกระทบของมาตรการกีดกันทางการค้าของสหรัฐอเมริกาอาจมากกว่าคาด
2. การขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอาจต่ำกว่าคาด ในกรณีที่เกิดความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์
3. การบริโภคภาคเอกชนอาจขยายตัวต่ำกว่าที่ประเมินไว้ เนื่องจากกำลังซื้อในประเทศที่ยังขยายตัวไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะรายได้ภาคเกษตร
4. การใช้จ่ายภาครัฐต่ำกว่าคาด จากข้อจำกัดในการเบิกจ่ายและการดำเนินโครงการลงทุนของภาครัฐ

โอกาสที่เศรษฐกิจไทยอาจขยายตัวสูงกว่าการณีสถาน มาจาก

1. เศรษฐกิจจีนชะลอตัวน้อยกว่าที่คาดจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของจีน
2. การใช้จ่ายภายในประเทศอาจมากกว่าคาดจากการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและโครงการร่วมลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งมาตรการภาครัฐที่ช่วยสนับสนุนการใช้จ่ายภาคเอกชน

สำหรับความเสี่ยงที่ประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานจะต่ำกว่าการณีสถานมีมากขึ้นตามความเสี่ยงของประมาณการเศรษฐกิจและความเสี่ยงของราคาน้ำมันที่โน้มไปทางด้านต่ำมากขึ้น

ประมาณการเศรษฐกิจและองค์ประกอบต่าง ๆ

ร้อยละต่อปี	2560*	2561	2562
อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ	3.9	4.2 (4.4)	4.0 (4.2)
อุปสงค์ในประเทศ	2.1	4.0 (3.9)	4.0 (3.8)
การบริโภคภาคเอกชน	3.2	4.7 (4.2)	4.0 (3.7)
การลงทุนภาคเอกชน	1.7	3.6 (3.7)	4.5 (4.5)
การอุปโภคภาครัฐ	0.5	2.1 (2.3)	2.6 (2.2)
การลงทุนภาครัฐ	-1.2	4.6 (6.1)	6.6 (7.7)
ปริมาณการส่งออกสินค้าและบริการ	5.5	3.7 (5.5)	4.1 (4.1)
ปริมาณการนำเข้าสินค้าและบริการ	6.8	7.6 (7.5)	3.2 (3.3)
ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	51.1	33.1 (35.4)	34.5 (36.3)
มูลค่าการส่งออกสินค้า	9.8	7.0 (9.0)	3.8 (4.3)
มูลค่าการนำเข้าสินค้า	13.2	15.3 (16.9)	3.8 (5.6)
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน)	35.4	38.0 (38.3)	40.0 (40.6)

หมายเหตุ * ข้อมูลจริง

() รายงานนโยบายการเงิน กันยายน 2561

● ปัญหาเศรษฐกิจของไทยและแนวทางการพัฒนา

ปัญหาเศรษฐกิจของไทย

ปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับการผลิตในภาคเกษตรและอุตสาหกรรม ซึ่งเชื่อมโยงกับการค้าระหว่างประเทศและเศรษฐกิจโลก ปัญหาเศรษฐกิจแบ่งได้ดังนี้

1. ด้านการผลิตและบริการ ปัญหาที่เกิดขึ้นด้านการผลิตและบริการ แบ่งได้ดังนี้

1) *ภาคเกษตร* การพัฒนาในภาคการเกษตรมีความล่าช้ากว่าสาขาเศรษฐกิจอื่น ๆ ผลผลิตทางการผลิตต่ำเนื่องจากการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้สนับสนุนมีน้อย ในขณะที่คุณภาพดินแย่ง มีการใช้ที่ดินไม่เหมาะสม และการบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นระบบ รวมทั้งภาคการเกษตรเผชิญกับความผันผวนของสภาพภูมิอากาศและราคาสินค้าโดยไม่มีระบบประกันความเสี่ยงที่เหมาะสม

2) *ภาคอุตสาหกรรม* ผลผลิตการผลิตโดยรวมของภาคอุตสาหกรรมยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร มีการพึ่งพิงการนำเข้าวัตถุดิบและสินค้ากึ่งสำเร็จรูปในสัดส่วนที่สูง และการพัฒนาพื้นที่และอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มศักยภาพ เนื่องจากไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ผลิตที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยีมาตั้งฐานการผลิตในประเทศได้

3) **ภาคบริการ** ภาคบริการมีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งจ้างงานขนาดใหญ่ของประเทศ แต่แรงงานในภาคบริการส่วนใหญ่เป็นแรงงานระดับล่าง จึงทำให้มูลค่าเพิ่มของภาคบริการค่อนข้างต่ำและผลิตภาพการผลิตโดยรวมหดตัวลง

2. **ด้านโครงสร้างพื้นฐาน** ในระยะที่ผ่านมาไทยได้มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่การขยายตัวของเมืองในภาคต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นไม่สามารถรองรับการขยายตัวได้อย่างเพียงพอ และยังคงพัฒนาการบริหารจัดการและการวางแผนพัฒนาเมืองให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคต

3. **ด้านการกระจายรายได้** การกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรชี้ให้เห็นว่า ผลประโยชน์ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มที่มีโอกาสและรายได้สูง ทำให้สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มคนรวยกับกลุ่มคนจนมีความแตกต่างกัน ซึ่งความเหลื่อมล้ำทางรายได้และโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม และเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ

แนวทางการพัฒนา

การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ มุ่งเน้นการสร้างเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุน เพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ สร้างรายได้และกระจายรายได้สู่คนในชุมชนอย่างทั่วถึง อันจะนำมาซึ่งความเข้มแข็งของทั้งเศรษฐกิจในภาพรวมและเศรษฐกิจฐานรากตามหลักการพัฒนายั่งยืน ดังนี้¹

1. การพัฒนาภาคการเกษตร มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

- 1) เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน
- 2) สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม
- 3) ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ
- 4) เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร
- 5) ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 6) พัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคเกษตรและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่

¹ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) [ออนไลน์], (ม.ป.ป.). แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th> [12 กุมภาพันธ์ 2562]

2. การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1) พัฒนาต่อยอดความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมที่มีความศักยภาพปัจจุบันเพื่อยกระดับไปสู่ อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง โดยการพัฒนานวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์บน พื้นฐานของการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2) วางรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมสำหรับอนาคต โดยมุ่งสร้างอุตสาหกรรมใหม่ที่ผสาน โอกาสจากแนวโน้มบริบทโลกในอนาคตและการปรับเปลี่ยนเข้าสู่การใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อตอบสนอง ต่อความต้องการในตลาดเฉพาะและตลาดที่รองรับความต้องการรูปแบบใหม่ในอนาคต

3. การพัฒนาภาคบริการและการท่องเที่ยว มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1) เสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาคบริการที่มีศักยภาพทั้งฐานบริการ เดิมและฐานการบริการใหม่เพื่อส่งเสริมให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตได้อย่างเข้มแข็ง

2) พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ โดยส่งเสริมการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัย จัดทำ และบังคับใช้มาตรฐานด้านการ ท่องเที่ยว และปรับโครงสร้างการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

3) พัฒนาอุตสาหกรรมกีฬาอย่างครบวงจร โดยส่งเสริมการสร้างรายได้จากการกีฬาและปรับ โครงสร้างการบริหารจัดการด้านการกีฬา

4. การพัฒนาภาคการค้าและการลงทุน มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1) ส่งเสริมการทำตลาดเชิงรุกเพื่อเพิ่มความต้องการบริโภคสินค้าภายในประเทศและการส่งออก สินค้าไทย

2) พัฒนาการอำนวยความสะดวกทางการค้าให้ได้มาตรฐานสากล ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ รวมถึงพัฒนาระบบประกันความเสี่ยงภัยของสินค้าและบริการ

3) สนับสนุนผู้ประกอบการลงทุนในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และนำ พหุขัยอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการเพิ่มผลผลิตภาพในการค้าและการประกอบธุรกิจ

4) ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

5) พัฒนาปัจจัยสนับสนุนเพื่อส่งเสริมการลงทุนในประเทศและการลงทุนของคนไทยใน ต่างประเทศ

6) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรมและอำนวยความสะดวก การค้าการลงทุน ตลอดจนการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

7) พัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญา

การพัฒนาเศรษฐกิจ ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

● แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ผ่านมา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่มีใช้มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น ในแผนแต่ละฉบับได้ปรับเปลี่ยนทั้งวิธีการและสาระสำคัญในการพัฒนาตามสถานการณ์ในแต่ละยุคสมัย ดังนี้

แผนพัฒนาฯ	สาระสำคัญ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504–2509)	กำหนดแนวทางหลักในการพัฒนาประเทศโดยเน้นด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ มีการลงทุนในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานมาก
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510–2514)	ดำเนินการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 และให้ความสำคัญกับการกระจายการพัฒนาทั่วประเทศ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515–2519)	ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคม ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและขยายขีดความสามารถทางการผลิตให้สูงขึ้น
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520–2524)	มุ่งกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค โดยเน้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศและให้ความสำคัญกับการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าและเร่งรัดการส่งออก
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525–2529)	ปรับแนวทางการพัฒนาประเทศแนวใหม่ ให้มีลักษณะเป็นแผนนโยบายที่ยืดหยุ่นที่เป็นหลักในการวางแผนกำหนดแผนงานและโครงการ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530–2534)	มุ่งยกระดับการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคตควบคู่กับการแก้ไขปัญหา โดยเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศและมุ่งกระจายรายได้และความเจริญสู่ภูมิภาคและชนบท
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535–2539)	มุ่งสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการรักษาการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและมีเสถียรภาพ

แผนพัฒนาฯ	สาระสำคัญ
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540–2544)	ปรับแนวคิดใหม่จากเดิมที่เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจมาเป็นมุ่งเน้นพัฒนาคนเป็นเป้าหมายหลัก กำหนดให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545–2549)	อัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550–2554)	มุ่งพัฒนาสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน โดยใช้แนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และให้ความสำคัญกับการนำทุนสังคมทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และทุนเศรษฐกิจมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555–2559)	มีแนวคิดต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8–10 โดยยังคงยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนารวมทั้งสร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติและขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ

● ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564)

การพัฒนาประเทศในปัจจุบันเข้าสู่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) โดยเป็นแผนพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี ซึ่งแปลงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงมุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกรอบวิสัยทัศน์และเป้าหมายอนาคตประเทศไทยในปี 2580 ซึ่งกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นกรอบที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มุ่งตอบสนองวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดภายใต้ระยะเวลา 5 ปี พร้อมทั้งคำนึงถึงการต่อยอดให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างต่อเนื่องภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับต่อ ๆ ไป

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มุ่งบรรลุเป้าหมายในระยะ 5 ปี ที่จะสามารถต่อยอดในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีหลักการสำคัญดังนี้¹

1. ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เพื่อให้เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมดุลและเหมาะสม มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกันและการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี ซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมที่มีคุณภาพ สร้างโอกาสและมีที่ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุข และอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม

2. ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคอนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคอนทุกช่วงวัยและเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

3. ยึดวิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาเป็นกรอบของวิสัยทัศน์ประเทศไทยในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

4. ยึดเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2580 ที่เป็นเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน 5 ปีแรกและเป้าหมายระดับย่อยลงมา โดยที่เป้าหมายและตัวชี้วัดในด้านต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายที่ยั่งยืน (SDGs)

5. ยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มุ่งเน้นการสร้าง ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีความครอบคลุมทั่วถึงเพื่อขยายฐานกลุ่มประชากรชั้นกลางให้กว้างขึ้น

6. ยึดหลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน 5 ปีที่ต่อยอดไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายระยะยาว จากการที่แผนพัฒนาฯ เป็นกลไกเชื่อมต่อในลำดับแรกที่จะกำกับและส่งต่อแนวทางการพัฒนาและเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีให้เกิดการปฏิบัติในทุกระดับและในแต่ละด้านอย่างสอดคล้องกัน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงให้ความสำคัญกับการใช้กลไกประชารัฐที่เป็นการรวมพลังขับเคลื่อนทั้งจากภาครัฐ เอกชน และประชาชน และการกำหนดประเด็นบูรณาการของการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงและแผนพัฒนาเฉพาะด้าน

¹ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) [ออนไลน์], (ม.ป.ป.). แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th> [10 มีนาคม 2560]

● ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580)

ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศเพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนเฉพาะด้านต่าง ๆ ยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ 20 ปี ต่อจากนี้ ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายทั้งในการสร้างเสถียรภาพภายในประเทศ และช่วยลดและป้องกันภัยคุกคามจากภายนอก รวมทั้งสร้างความเชื่อมั่นในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนและประชาคมโลกที่มีต่อประเทศไทย

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งจำเป็นต้องยกระดับผลผลิตทางการผลิตและการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในสาขาอุตสาหกรรม เกษตรกรรม บริการ การสร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร การเพิ่มขีดความสามารถทางการค้าและการเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งการพัฒนาฐานเศรษฐกิจแห่งอนาคต

3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ มีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา มีความเป็นสากล มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีคุณธรรมจริยธรรม รู้คุณค่าความเป็นไทย และมีครอบครัวที่มั่นคง

4. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อเร่งกระจายโอกาสทางการพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้ทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมที่เสมอภาคและเป็นธรรม

5. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเร่งอนุรักษ์ฟื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และมีความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ รวมทั้งมีความสามารถในการป้องกันผลกระทบและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติธรรมชาติ และพัฒนามุ่งสู่การเป็นสังคมสีเขียว

6. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ มีสมรรถนะสูง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระจายบทบาทภารกิจไปสู่ท้องถิ่นอย่างเหมาะสม และมีธรรมาภิบาล

● เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) เป็นเป้าหมายเกี่ยวกับการพัฒนาระดับนานาชาติที่จัดทำขึ้นโดยองค์การสหประชาชาติ (United Nations–UN) แทนเป้าหมายพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals–MDGs) ที่สิ้นสุดลงใน พ.ศ. 2558 โดยผู้นำประเทศสมาชิกองค์การสหประชาชาติ จำนวน 193 ประเทศ ลงมติรับรองเพื่อใช้เป็นวาระแห่งการพัฒนาของโลก ในอีก 15 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2559–2573) มี 17 เป้าหมายดังนี้¹

เป้าหมายที่ 1 ขจัดความยากจน: ขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่

เป้าหมายที่ 2 ขจัดความอดอยาก สร้างความมั่นคงทางอาหาร: ขจัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 3 ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีของทุกคน: สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดี และส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับคนในทุกวัย

เป้าหมายที่ 4 ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้: สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เป้าหมายที่ 5 สร้างความเท่าเทียมทางเพศสตรีและเด็กหญิงทุกคน: บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและให้อำนาจของผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน

เป้าหมายที่ 6 จัดการน้ำอย่างยั่งยืนและพร้อมใช้สำหรับทุกคน: สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน และมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 7 ให้ทุกคนเข้าถึงพลังงานที่ยั่งยืนได้ตามกำลังของตน: สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน

เป้าหมายที่ 8 ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน: ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน

เป้าหมายที่ 9 ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ยั่งยืนและนวัตกรรม: สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

เป้าหมายที่ 10 ลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ: ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ 11 สร้างเมืองและการตั้งถิ่นฐานที่ปลอดภัย: ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกัน และยั่งยืน

เป้าหมายที่ 12 สร้างรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน: สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน

¹มูลนิธิมั่นพัฒนา. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน [ออนไลน์]. (ม.ป.ป.). แหล่งที่มา: <http://www.tsdf.or.th> [15 มีนาคม 2560]

เป้าหมายที่ 13 ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อแก้ปัญหาโลกร้อน: ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

เป้าหมายที่ 14 อนุรักษ์การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน: อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

เป้าหมายที่ 15 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืนของระบบนิเวศบนบก: ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นฟูสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายที่ 16 ส่งเสริมสันติภาพและการเข้าถึงระบบยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน: ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ

เป้าหมายที่ 17 สร้างความร่วมมือระดับสากลต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: เสริมความเข้มแข็งให้แก่กลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

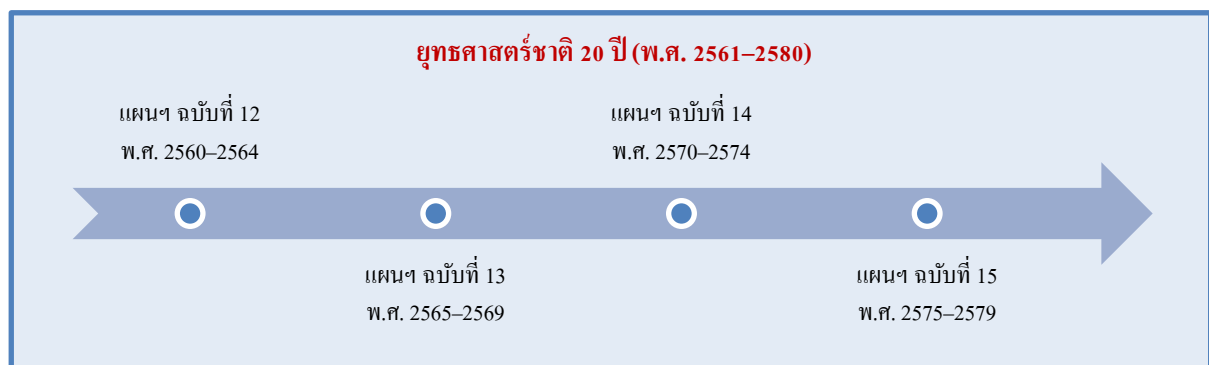

เศรษฐกิจพอเพียง กับการพัฒนาประเทศไทย

ประเทศไทยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรอบในการพัฒนาประเทศมาตั้งแต่ พ.ศ. 2504 ปัจจุบันอยู่ในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวปฏิบัติตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 เพื่อให้ทุกภาคส่วน สร้างภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม

● แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบัน

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 เป็นแผนพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560–2564) ซึ่งแปลง ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาของ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงมุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศ ที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกรอบ วิสัยทัศน์และเป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2580 ซึ่งกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นกรอบที่ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มุ่งตอบสนองวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาที่กำหนดภายใต้ระยะเวลา 5 ปี การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายรวมของการพัฒนา ดังนี้¹

¹ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) [ออนไลน์], (ม.ป.ป.). แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th> [10 มีนาคม 2560]

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาวะและสุขภาพที่ดี ครอบครัวยุบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต
2. เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้
3. เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง แข่งขันได้ มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายใหม่โดยการใช้นวัตกรรมที่เข้มแข็งมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก และสร้างความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร และน้ำ
4. เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน
5. เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทันสมัย และมีการทำงานเชิงบูรณาการของภาคีการพัฒนา
6. เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคโดยการพัฒนากลุ่มและเมืองเพื่อรองรับการพัฒนายกระดับฐานการผลิตและบริการเดิม และขยายฐานการผลิตและบริการใหม่
7. เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยงกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประเทศไทยมีบทบาทนำและสร้างสรรค์ในด้านการค้า การบริการ และการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ระดับภูมิภาค และระดับโลก

เป้าหมายรวม

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงได้กำหนดเป้าหมายรวมของการพัฒนาไว้ ดังนี้

1. คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง และมีความเป็นไทย
2. ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง เศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็ง ประชาชนทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร การประกอบอาชีพ และบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม กลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 15

3. ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ โครงสร้างเศรษฐกิจปรับสู่เศรษฐกิจฐานบริการ และดิจิทัล มีผู้ประกอบการรุ่นใหม่และเป็นสังคมผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก เข้มแข็งสามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการ มีระบบการผลิต และให้บริการจากฐานรายได้เดิมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และมีการลงทุนในการผลิตและบริการฐานความรู้ ขึ้นสูงใหม่ ๆ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน รวมทั้งกระจายฐานการผลิตและให้บริการสู่ภูมิภาคเพื่อ ลดความเหลื่อมล้ำ โดยเศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพและมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปี และมีปัจจัย สนับสนุน เช่น ระบบโลจิสติกส์ พลังงาน การลงทุนวิจัยและพัฒนาที่เอื้อต่อการขยายตัวของภาคการผลิต และบริการ

4. ทนทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ โดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศเพื่อรักษา ความสมดุลของระบบนิเวศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงานและขนส่งไม่น้อยกว่าร้อยละ 7 ภายใน พ.ศ. 2563 เทียบกับการปล่อยในกรณีปกติ มีปริมาณหรือสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการ อย่างถูกต้องหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้น และรักษาคุณภาพน้ำและคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตให้อยู่ในเกณฑ์ มาตรฐาน

5. มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สัมคคี สร้างภาพลักษณ์ดี และเพิ่มความ เชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย ความขัดแย้งทางอุดมการณ์และความคิดในสังคมลดลง ปัญหา อาชญากรรมลดลง ปริมาณความสูญเสียจากภัยโจรสลัดและการลักลอบขนส่งสินค้าและค่านมนุษย์ลดลง มีความพร้อมที่จะปกป้องประชาชนจากการก่อการร้ายและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ประเทศไทยมีส่วนร่วมใน การกำหนดบรรทัดฐานระหว่างประเทศ เกิดความเชื่อมโยงการขนส่ง โลจิสติกส์ ห่วงโซ่มูลค่า เป็นหุ้นส่วน การพัฒนาที่สำคัญในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และอาเซียนสูงขึ้น

6. มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจ และมีส่วนร่วมจากประชาชน บทบาทภาครัฐในการให้บริการซึ่งภาคเอกชนดำเนินการแทนได้ดีกว่าลดลง เพิ่มการใช้ระบบดิจิทัลในการให้บริการ ปัญหาคอร์รัปชันลดลง และการบริหารจัดการขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีอิสระมากขึ้น โดยอันดับประสิทธิภาพภาครัฐที่จัดทำโดยสถาบันการศึกษานานาชาติและ อันดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจในประเทศดีขึ้น การใช้จ่ายภาครัฐและระบบงบประมาณมี ประสิทธิภาพสูง ฐานภาษีกว้างขึ้น และดัชนีการรับรู้การทุจริตดีขึ้น รวมถึงมีบุคลากรภาครัฐที่มีความรู้ ความสามารถและปรับตัวได้ทันกับยุคดิจิทัลเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา

สำหรับยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ถูกกำหนดจากยุทธศาสตร์ ทั้ง 6 ด้านภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) และกำหนดเป็นแนวทางในรายละเอียดที่แสดง ให้เห็นถึงความสอดคล้องและการตอบสนองต่อเป้าหมายที่ต้องบรรลุในระยะ 5 ปี ที่จะเป็นการวางพื้นฐาน

ที่สามารถสานต่อการพัฒนาในประเด็นสำคัญของประเทศในระยะต่อไปที่สนับสนุนการพัฒนาให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยใช้หลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำทาง ทั้งนี้ ภายใต้อยุทธศาสตร์ทั้ง 10 ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาครอบคลุมรายละเอียดที่ตอบสนองต่อจุดเน้นประเด็นหลักของการพัฒนาในระยะ 5 ปี และมุ่งต่อยอดผลสัมฤทธิ์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับต่อ ๆ ไป โดยจะต้องต่อยอดให้เกิดความต่อเนื่องของการขับเคลื่อนการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและการแก้ปัญหาสำคัญที่เป็นรากเหง้าของปัญหาต่าง ๆ และประเด็นปฏิรูปประเทศให้ลุล่วง รวมทั้งประเด็นร่วมที่มีความเชื่อมโยงกับหลากหลายประเด็นการพัฒนาที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อเนื่องกันไปตลอด 20 ปี

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12
มี 6 ยุทธศาสตร์ 1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง 2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม 5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ	มี 10 ยุทธศาสตร์ 1) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ 2) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม 3) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน 4) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน 5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน 6) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย 7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ 8) ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม 9) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ 10) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

1. ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์
2. พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะความรู้และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า
3. ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
4. ลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ
5. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบสุขภาพภาครัฐและปรับระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพ
6. พัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย
7. ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

1. เพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเปราะบางประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดให้สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐ และมีอาชีพ ทั้งในด้านการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การได้รับขยายการคุ้มครองทางสังคมและสวัสดิการที่เหมาะสมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และการพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อประกอบอาชีพและยกระดับรายได้
2. กระจายการให้บริการภาครัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมและทั่วถึง ตลอดจนปรับปรุงปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจ รวมทั้งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม เพื่อให้ประชากรทุกกลุ่มมีโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐและทรัพยากรอย่างเท่าเทียมกัน สามารถพัฒนาศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น
3. เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งทางการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุน ที่ดิน และทรัพยากรภายในชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

1. บริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ จำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพของเศรษฐกิจเพื่อให้เศรษฐกิจขยายตัวได้สูงขึ้น โดยไม่สร้างแรงกดดันให้เกิดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ภาวะเงินเฟ้อ และแรงกดดันต่อภาระการคลังที่มากเกินไป มีการกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนการกระจายผลประโยชน์การพัฒนา
2. เสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ มุ่งเน้นการสร้างเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุน เพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ สร้างรายได้และกระจายรายได้สู่คนในชุมชนอย่างทั่วถึง อันจะนำมาซึ่งความเข้มแข็งของทั้งเศรษฐกิจในภาพรวมและเศรษฐกิจฐานรากตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

1. รักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม ใช้ประโยชน์จากทุนธรรมชาติโดยคำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร สร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม รวมทั้งผลักดันแนวทางการประเมินมูลค่าของระบบนิเวศ และการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

2. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุล และยั่งยืน ทั้งในมิติเชิงปริมาณและคุณภาพด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อกำหนดทิศทางการบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำ ทั้งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินในทุกมิติ โดยคำนึงถึงศักยภาพและข้อจำกัดด้านสิ่งแวดล้อมและมิติเชิงสังคมของพื้นที่ลุ่มน้ำ

3. แก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อมด้วยการเร่งรัดการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ขยะ น้ำเสีย และของเสียอันตรายที่เกิดจากการผลิตและบริโภค สร้างเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมหรือเมืองสีเขียว เพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน

4. ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แนวคิดตลอดวัฏจักรชีวิต

5. สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

6. บริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ เพื่อให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุดและนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

7. พัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. พัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ โดยผลักดันการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของอาเซียน แสวงหาแนวทางความร่วมมือกับอาเซียนและอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงในประเด็นการขนส่งข้ามพรมแดน การบริหารจัดการพลังงานและทรัพยากรธรรมชาติ และการแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน สร้างความรู้ความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งควรมีการทบทวนกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านการค้าและสิ่งแวดล้อมตามความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อป้องกันปัญหาทางด้านการค้าและการตัดสินใจทางการค้า

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคงและยั่งยืน

1. รักษาความมั่นคงภายในเพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคมและธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ

2. พัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามทั้งการทหารและภัยคุกคามอื่น ๆ

3. ส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศด้านความมั่นคง เพื่อบูรณาการความร่วมมือกับมิตรประเทศ เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติ

4. รักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยในเขตทางทะเล

5. บริหารจัดการความมั่นคงเพื่อการพัฒนา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างแผนงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงกับแผนงานการพัฒนาอื่น ๆ ภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติดมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย

1. ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐให้มีความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่า สามารถให้บริการประชาชนในรูปแบบทางเลือกที่หลากหลายและมีคุณภาพ ข้าราชการมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ องค์กรมีสมรรถนะสูงและมีความทันสมัย ราชการบริหารส่วนกลางมีขนาดเล็กลง และราชการบริหารส่วนท้องถิ่นมีขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่รับผิดชอบ

2. ปรับปรุงกระบวนการงบประมาณและสร้างกลไกในการติดตามตรวจสอบการเงินการคลังภาครัฐ เพื่อให้การจัดสรรและการใช้จ่ายมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเวลา เกิดความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ มีกลไกและช่องทางให้ประชาชนและภาคเอกชนเข้าถึงข้อมูล สามารถตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานงบประมาณ และการคลังของภาครัฐได้อย่างโปร่งใสยิ่งขึ้น

3. เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจได้รับบริการที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และอำนวยความสะดวกตรงตามความต้องการของประชาชนและภาคธุรกิจ

4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง ผู้มีส่วนได้เสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ลดการพึ่งพิงงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนจากรัฐบาล มีความคล่องตัว พึ่งตนเองทางการคลังได้ในระยะยาว และสามารถจัดบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนอย่างมีมาตรฐานและประสิทธิภาพมากขึ้น

5. ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติดมิชอบ เพื่อให้สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต และยุติธรรม รวมทั้งสร้างความเข้มแข็ง เป็นภูมิคุ้มกันของสังคมไทย ให้ครอบคลุมภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาชน พร้อมทั้งเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนค่านิยมต่อต้านการทุจริต

6. ปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเสมอภาค ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความมั่นใจ ยอมรับ และปฏิบัติตามกติกา เอื้อต่อการกิจภาครัฐ การลงทุนและการดำเนินธุรกิจภาคเอกชน ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน

ตลอดจนมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการวินิจฉัยคดีมีความถูกต้องรวดเร็ว โปร่งใส และเป็นธรรมตามหลักนิติธรรมและลดปริมาณผู้กระทำความผิดในที่ควบคุม

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่ง โดยพัฒนาระบบขนส่งทางราง ระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง โครงข่ายทางถนน ระบบขนส่งทางอากาศ และระบบขนส่งทางน้ำ
2. สนับสนุนการพัฒนาระบบขนส่ง โดยสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกิดจากการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนากิจการบริการจัดการในสาขาขนส่ง
3. พัฒนาระบบโลจิสติกส์ โดยพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานให้ได้มาตรฐานสากลและสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่อุปทาน พัฒนาและยกระดับมาตรฐานการอำนวยความสะดวกทางการค้าให้สอดคล้องกับมาตรฐานการค้าโลก พัฒนาคุณภาพบุคลากรและวางแผนจัดการกำลังคนด้านโลจิสติกส์ให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจ และบริหารจัดการระบบติดตามประเมินผลการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศ
4. พัฒนาด้านพลังงาน โดยส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน จัดหาพลังงานให้เพียงพอและสร้างความมั่นคงในการผลิตพลังงาน เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการ การผลิต และการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด ปรับปรุงและพัฒนาการกำกับดูแลการประกอบกิจการพลังงานให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบอย่างถูกต้องเหมาะสม มีธรรมาภิบาล และทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในตลาดพลังงาน และส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางซื้อขายพลังงานและเพิ่มโอกาสของไทยในการพัฒนาพลังงานในภูมิภาคอาเซียน
5. พัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล โดยพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคมของประเทศให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจ ส่งเสริมนวัตกรรม การวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมดิจิทัลและเทคโนโลยีอวกาศของไทย สร้างความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ และปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
6. พัฒนาระบบน้ำประปา โดยพัฒนาระบบน้ำประปาให้ครอบคลุมและทั่วถึง การบริหารจัดการการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพและการสร้างนวัตกรรม ลดอัตราการสูญเสียในเชิงรุกควบคู่กับการบำรุงรักษาเชิงป้องกันของระบบน้ำประปาทั่วประเทศ และปรับปรุงโครงสร้างการบริหารกิจการน้ำประปา

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

1. เร่งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนาและผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม โดยลงทุนวิจัยและพัฒนาในกลุ่มเทคโนโลยีที่ประเทศไทยมีศักยภาพพัฒนาได้เอง ลงทุนวิจัยและพัฒนาในกลุ่มเทคโนโลยีที่นำสู่การพัฒนาแบบก้าวกระโดด ลงทุนวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เร่งรัดการถ่ายทอดผลงานวิจัยและพัฒนาและเทคโนโลยีสู่เกษตรกรรายย่อย วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พัฒนาตลาด

เทคโนโลยีและนวัตกรรมไทย และเสริมสร้างระบบการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องมาตรฐานสากล

2. พัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี โดยส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีบทบาทหลักด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีและร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการออกแบบและการจัดการธุรกิจที่ผสมผสานการใช้เทคโนโลยีให้แพร่หลายในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจของไทย สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับธุรกิจเกิดใหม่และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ต้องการพัฒนาหรือทำธุรกิจฐานเทคโนโลยี สร้างบรรยากาศและสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สิ่งคู่พื้นที่และชุมชน และรณรงค์ปลูกฝังวัฒนธรรมการวิจัยและคำนึงการเคารพสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

3. พัฒนาสถานะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม โดยพัฒนาทั้งด้านบุคลากรวิจัย ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านการบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

1. พัฒนาภาคเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กระจายตัวอย่างทั่วถึง ดังนี้

ภาคเหนือ: พัฒนาให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง ได้แก่

1) พัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและความยั่งยืน มีธุรกิจภาคบริการต่อเนื่องกับการท่องเที่ยว บริการสุขภาพและการศึกษาที่ได้มาตรฐาน รวมทั้งผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

2) พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร และสร้างมูลค่าเพิ่มภายใต้แนวคิดเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ควบคู่กับการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

3) พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความอุดมสมบูรณ์ สร้างความสมดุลแก่ระบบนิเวศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

4) พัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุรองรับการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของภาคเหนือที่เร็วกว่าระดับประเทศ 10 ปี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: พัฒนาให้หลุดพ้นจากความยากจนสู่เป้าหมายการพึ่งตนเอง ได้แก่

1) เพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรไปสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และอาหารปลอดภัย

2) พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง

3) ยกระดับการท่องเที่ยวเชิงประเพณีวัฒนธรรม อารยธรรมขอม ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ และกีฬาสู่นานาชาติ

4) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

5) พัฒนาทรัพยากรป่าไม้ให้คงความอุดมสมบูรณ์และรักษาความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ต้นน้ำของจังหวัดเลย อุดรธานี สกลนคร ชัยภูมิ และนครราชสีมา

ภาคกลาง: พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ ได้แก่

1) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของฐานอุตสาหกรรมเดิมและส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งอนาคตให้เป็นฐานรายได้ใหม่ เพื่อยกระดับฐานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของภาคกลางให้เป็นศูนย์อุตสาหกรรมสีเขียวชั้นนำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรให้มีความทันสมัยและเป็นสากล เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ภาคกลางเป็นฐานการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพปลอดภัย และได้มาตรฐานโลก สนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการผลิตอาหารของประเทศ

3) ปรับปรุงมาตรฐานสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและภาพลักษณ์ที่ได้มาตรฐานสากล เพื่อเพิ่มศักยภาพของภาคกลางให้เป็นศูนย์รวมการท่องเที่ยวของเอเชียที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในระดับนานาชาติ

4) เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการน้ำ แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการใช้น้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือระหว่างภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม การท่องเที่ยว และชุมชน

ภาคใต้: พัฒนาเป็นฐานการสร้างรายได้ที่หลากหลาย ได้แก่

1) เสริมสร้างความเข้มแข็งภาคการเกษตรให้เติบโตอย่างเต็มศักยภาพของห่วงโซ่มูลค่าเพื่อสร้างรายได้ให้กับพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

2) ยกระดับรายได้จากการท่องเที่ยวให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง และกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่พื้นที่เชื่อมโยง รวมทั้งชุมชนและท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและยั่งยืน

3) พัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจเฉพาะ

4) วางระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศให้เกิดความยั่งยืนในพื้นที่ที่เป็นแหล่งต้นน้ำของภาค และพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากการกัดเซาะชายฝั่งจังหวัดนครศรีธรรมราชและสงขลา

2. พัฒนาเมือง โดยพัฒนาเมืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม โดยมีความปลอดภัย สิ่งแวดล้อมดี เศรษฐกิจดี เดินทางสะดวก ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการมีคุณภาพและทั่วถึง และเน้นความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ ความหลากหลาย และศักยภาพของเมือง บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม

3. พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ

1) พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก พัฒนาพื้นที่ฟูพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศที่ขยายตัวอย่างสมดุล มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมและได้รับการยอมรับจากชุมชน มีโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การบริการสังคม และการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพและทั่วถึง สามารถสนับสนุนการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน ควบคู่กับการพัฒนาภาคการผลิตต่าง ๆ ได้อย่างเกื้อกูลและยั่งยืน โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้

– เร่งรัดการแก้ปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เศรษฐกิจหลักให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
อย่างเป็นรูปธรรม

– สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ
สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

– เพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวทางทะเลเชื่อมโยงอ่าวไทยฝั่งตะวันออกและตะวันตก

– พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน เพื่อยกระดับ
คุณภาพชีวิตประชาชนและรองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

– กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาให้แก่ประชาชนในพื้นที่

2) พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดน พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่บริเวณชายแดนเป็นประตูเศรษฐกิจ
เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและเกิดผลที่เป็นรูปธรรมในพื้นที่เป้าหมาย เขต
พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน 10 พื้นที่ ได้แก่ ดาก สระแก้ว สงขลา หนองคาย นครพนม มุกดาหาร ตราด
กาญจนบุรี เชียงราย และนราธิวาส โดยมีแนวทางการพัฒนาดังนี้

– ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกการลงทุนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

– สนับสนุนและยกระดับการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและ
สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

– ส่งเสริมให้ภาคประชาชนและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับ
ประโยชน์จากการพัฒนา

– บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดนภายใต้
กระบวนการมีส่วนร่วม

– บริหารจัดการด้านสาธารณสุข แรงงาน และความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ 10 ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

1. ขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนกับมิตรประเทศ และแสวงหาตลาดใหม่สำหรับสินค้า
และบริการของไทย โดยการผลักดันให้สามารถใช้ประโยชน์จากความตกลงทางเศรษฐกิจที่ดำเนินการ
อยู่แล้วให้เกิดผลเต็มที่ และขยายความร่วมมือกับตลาดเกิดใหม่ที่มีศักยภาพทั้งความร่วมมือในรูปทวิภาคี
และพหุภาคี ควบคู่ไปกับการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกโดยความร่วมมือของรัฐและเอกชนในการแสวงหา
ตลาดใหม่และพันธมิตรทางการค้าใหม่ ๆ

2. พัฒนาความเชื่อมโยงด้านการคมนาคม โลจิสติกส์ และโทรคมนาคมในกรอบความร่วมมือ
อนุภูมิภาคภายใต้แผนงาน GMS, ACMECS, IMT-GT, BIMSTEC และ JDS และภูมิภาคอาเซียน เพื่อ
อำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ ทั้งนี้จะต้องมีการกำหนดกรอบเวลาร่วมกันให้ชัดเจนใน
การที่จะมีกฎระเบียบมารองรับ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่จากการเป็นศูนย์กลางความเชื่อมโยง
ในภูมิภาค รวมทั้งช่วยกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นจากการเชื่อมต่อเป็น
แนวระเบียงเศรษฐกิจจากภายนอกสู่พื้นที่การพัฒนาภายในประเทศไทย

GMS	Greater Mekong Subregion Economic Cooperation กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง หรือกรอบความร่วมมือหกเหลี่ยมเศรษฐกิจ เป็นความร่วมมือของ 6 ประเทศ คือ ไทย เวียดนาม ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน โดยมีธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียเป็นกลไกประสานความร่วมมือ ใน 8 สาขา ได้แก่ สาขาคมนาคมขนส่ง สาขาพลังงาน สาขาสื่อสาร สาขาโทรคมนาคม สาขาพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สาขาท่องเที่ยว สาขาสินค้าและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สาขาการค้า และการลงทุน
ACMECS	Ayeyawady-Chao Praya-Mekong Economic Cooperation Strategy ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง เป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากความแข็งแกร่งและความหลากหลายของ 5 ประเทศสมาชิก คือ ไทย ลาว เวียดนาม กัมพูชา และเวียดนาม เพื่อส่งเสริมการพัฒนาอย่างสมดุล
IMT-GT	Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle โครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่าง 3 ประเทศ ให้มีการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และพัฒนาการเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะโครงข่ายคมนาคมขนส่งและระบบสาธารณูปโภคระหว่างประเทศ
BIMSTEC	Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ เป็นกรอบความร่วมมือทางวิชาการและเศรษฐกิจระหว่าง 7 ประเทศในอ่าวเบงกอล ประกอบด้วยบังกลาเทศ อินเดีย เวียดนาม ศรีลังกา ไทย เนปาล และภูฏาน
JDS	Thailand-Malaysia Committee on Joint Development Strategy for border areas คณะกรรมการว่าด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาสำหรับพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย จัดตั้งขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างกลไกในการพัฒนาความใกล้ชิดของประชาชนในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4 ภูมิภาคเหนือของมาเลเซีย โดยเน้นโครงการความร่วมมือที่ให้ประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ

3. พัฒนาและส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ การบริการ และการลงทุนที่โดดเด่นในภูมิภาค ทั้งการให้บริการทางการศึกษา บริการด้านการเงิน บริการด้านสุขภาพ บริการด้านโลจิสติกส์ และการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งเป็นฐานความร่วมมือในเอเชีย โดยอาศัยจุดเด่นด้านภูมิศาสตร์ที่ตั้งของประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของความร่วมมือและการเชื่อมต่อห่วงโซ่มูลค่า ร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศในภูมิภาคอาเซียน (ไทยบวกหนึ่ง)

4. ส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย เพื่อสร้างผลตอบแทนจากเงินทุน และองค์ความรู้และเทคโนโลยีในสาขาการผลิตและบริการที่ไทยมีขีดความสามารถโดดเด่น และสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยไปสู่การเป็นชาติการค้า ซึ่งเป็นการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกที่จะใช้ประโยชน์จากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายหลัง พ.ศ. 2558 ที่ทำให้อาเซียนกลายเป็นแหล่งผลิตและตลาดเดียวกัน รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากข้อตกลง RCEP (อาร์-เซป: การเข้าร่วมเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจระดับ

ภูมิภาค) ในอนาคตที่เปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกเป็นฐานใหม่ในการลงทุนและการส่งออกของไทย การสนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยมีขีดความสามารถในการผลิตได้และค้าขายเป็น การพัฒนาความเป็นสากลของบุคลากรไทย การสร้างนักการค้าอัจฉริยะเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการบริหารจัดการการค้าในภูมิภาค และการส่งเสริมการค้าที่ขับเคลื่อนหรือนำโดยความต้องการในตลาด

5. เปิดประตูการค้าและพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคที่มีความเสมอภาคกัน เพื่อสร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ ส่งผลให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน โดยการผลักดันการให้ความช่วยเหลือทั้งด้านการเงิน เทคนิค และวิชาการแก่ประเทศเพื่อนบ้าน และการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยกำหนดรูปแบบความร่วมมือในตลาดเป้าหมายแต่ละประเภท โดยจะต้องคำนึงถึงความสำคัญทางการค้าต่อประเทศไทย และระดับการเจริญเติบโตหรือพัฒนาทางเศรษฐกิจของตลาดนั้น ๆ

6. สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคี พหุภาคี และต่อยอดความร่วมมือกับประเทศยุทธศาสตร์หรือมีศักยภาพ และประเทศในอนุภูมิภาค เพื่อส่งเสริมความมั่นคงในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และในระดับโลก และความเจริญก้าวหน้าและลดความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืนร่วมกันในทุกมิติ

7. เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ เพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก เพื่อรักษาสถิตในปฏิสัมพันธ์ระหว่างไทยกับมหาอำนาจต่าง ๆ ทั้งในระดับโลกและภูมิภาค และประโยชน์อื่น ๆ ของประเทศ ทั้งในด้านการค้า ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน โอกาสทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ไทย โอกาสในการเข้าถึงตลาดเงินและตลาดทุนที่ทันสมัย และเป็นทางเลือกของประเทศ การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชนในกรอบนานาชาติและการรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงของไทยและภูมิภาคโดยรวม

8. ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติในการสร้างความมั่นคงในทุกด้านที่เกี่ยวข้องเรื่องความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ทั้งความมั่นคงด้านพลังงาน ด้านอาหาร ด้านสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการภัยพิบัติในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการป้องกันภัยในทุกรูปแบบ เช่น ภัยจากการก่อการร้าย ภัยในโลกไซเบอร์

9. บูรณาการภารกิจด้านความร่วมมือระหว่างประเทศและการต่างประเทศ โดยการปรับกลไกภายในประเทศให้สนับสนุนการดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกด้านและทุกระดับอย่างมีบูรณาการบนพื้นฐานของการสร้างความเข้าใจร่วมกันของหน่วยงานไทยถึงเป้าหมายและการกำหนดตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศ โดยให้มีลักษณะการดำเนินงานภายใต้ทีมไทยแลนด์ เพื่อให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ มีลักษณะที่สอดคล้องและส่งเสริมกันและกัน อันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการต่างประเทศ และให้ความรู้ความเข้าใจด้านต่างประเทศ ตลอดจนผลประโยชน์ที่มีต่อการพัฒนาประเทศต่อภาคส่วนต่าง ๆ และสาธารณชนไทย รวมทั้งดำเนินการเชิงรุกในการสร้างความเข้าใจ ความเชื่อมั่น และภาพลักษณ์ที่ดีและศักยภาพทางเศรษฐกิจและด้านอื่น ๆ ของประเทศไทย

10. ส่งเสริมให้เกิดการปรับตัวภายในประเทศที่สำคัญ ได้แก่

1) กำหนดมาตรการรองรับผลกระทบในทางลบจากนโยบายทางการค้าและการลงทุนต่อกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม เพื่อป้องกันปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นจากนโยบายการค้าการลงทุนเสรีและความร่วมมือระหว่างประเทศ

2) พัฒนาทรัพยากรบุคคลของไทยให้มีความเป็นสากล ทั้งด้านความสามารถทางภาษา การเสริมสร้างศักยภาพ และมีทัศนคติที่เปิดกว้างและมองไปในอนาคต สอดคล้องกับเป้าหมายความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก โดยประเทศไทยมีบทบาทนำในเวทีนานาชาติตามที่กำหนดภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

3) เปลี่ยนทัศนคติและการสร้างความรับรู้และความเข้าใจของประชาชนไทยจากมุมมองของผลประโยชน์ร่วมกันจากการสร้างสรรค์ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาในอนุภูมิภาคและภูมิภาค รวมทั้งภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในวงที่กว้างขึ้น

